

“วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา”

สารบัญ

คำปรารภ

คำนำ

คณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาวรรณกรรมพระพุทธศาสนา

บทที่ ๑ : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๑ ความนำ

๑.๒ ความหมายและจุดมุ่งหมายของวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๒.๑ ความหมายของคำว่าวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๒.๒ จุดมุ่งหมายของวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๓ ลักษณะของวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๓.๑ วรรณกรรมพระไตรปิฎก หรือ คัมภีร์อื่น

๑.๓.๑ วรรณกรรมคัมภีร์แทรกจินตนาการ

๑.๔ ประเภทของวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๔.๑ แบ่งตามลักษณะการประพันธ์

๑.๔.๒ แบ่งตามลักษณะเนื้อเรื่อง

๑.๔.๓ แบ่งตามลักษณะการถ่ายทอด

๑.๔.๔ แบ่งตามแหล่งกำเนิด

๑.๔.๕ แบ่งตามรูปแบบวัสดุและสื่อที่นำเสนอ

๑.๕ การวิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๕.๑ ความหมายของคำว่าวิเคราะห์

๑.๕.๒ วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์

๑.๕.๓ ประโยชน์ของการวิเคราะห์

๑.๕.๔ แนวทางของการวิเคราะห์

๑.๖ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาภาษาไทย

๑.๖.๑ คัมภีร์พระไตรปิฎก

๑.๖.๒ คัมภีร์อรรถกถา

๑.๖.๓ ประเภทอธิบายหลักธรรม

๑.๖.๔ ประเภทอธิบายหลักธรรมมีเรื่องประกอบ

๑.๖.๕ ประเภทประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา

๑.๖.๖ ประเภทพุทธประวัติ

๑.๖.๗ ประเภทธรรมเทศนา และ ปาฐกถา

๑.๖.๘ ประเภทอธิบายหลักธรรมภาษาวิชาการร่วมสมัย

- ๑.๖.๙ ประเภทย่อยความพระไตรปิฎก
- ๑.๖.๑๐ ประเภทนวนิยาย และ เรื่องสั้น

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๒ ประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลี

๒.๑ ความนำ

๒.๒ ความหมาย ลักษณะ และ ประเภทของวรรณกรรมบาลี

๒.๒.๑ ความหมายของคำว่าวรรณกรรมบาลี

๒.๒.๒ ลักษณะของวรรณกรรมบาลี

๒.๒.๓ ประเภทของวรรณกรรมบาลี

๒.๓ ความหมายและความสำคัญของพระไตรปิฎก

๒.๓.๑ ความหมายของพระไตรปิฎก

๒.๓.๒ ความสำคัญของพระไตรปิฎก

๒.๓.๓ พระไตรปิฎก

๑. พระวินัยปิฎก

๒. พระสุตตันตปิฎก

๓. พระอภิธรรมปิฎก

๒.๔ พัฒนาการของพระไตรปิฎก

๒.๔.๑ พระไตรปิฎกมุขปาฐะ (ยุคพระธรรมวินัย)

๒.๔.๒ พระไตรปิฎกลายลักษณ์อักษร

๒.๔.๓ พระไตรปิฎกฉบับคอมพิวเตอร์และซีดีรอม

๒.๔.๔ พระไตรปิฎกฉบับสากล

๒.๕ พัฒนาการของอรรถกถา

๒.๕.๑ ความหมายและความสำคัญ

๒.๕.๒ ประเภทของอรรถกถา

๑. แบ่งตามกำเนิด

๒. แบ่งตามภาษา

๓. แบ่งตามยุค

๔. แบ่งตามพระไตรปิฎก

๒.๕.๓ พัฒนาการของอรรถกถา

๒.๖ พัฒนาการของฎีกา อนุฎีกา โยชนา และ สัททาพิเศษ (สัททาวิเสส)

๒.๖.๑ ความหมายและความสำคัญของฎีกา

๒.๖.๒ ความหมายและความสำคัญของอนุฎีกา

๒.๖.๓ ความหมายและความสำคัญ และประเภทของโยชนา

๒.๖.๔ พัฒนาการของฎีกา อนุฎีกา และโยชนา

๒.๖.๕ สัททาพิเศษ

๒.๗ ปกรณ์พิเศษ

๒.๗.๑ ความหมายของปกรณ์พิเศษ

๒.๗.๒ ประเภทของปกรณ์พิเศษ

๒.๗.๓ พัฒนาการของปกรณ์พิเศษ

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๓ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา : มหาวงศ์ ทีปวงศ์ และ ศาสนวงศ์

๓.๑ ความนำ

๓.๒ มหาวงศ์

๓.๒.๑ ความเป็นมา

๓.๒.๒ ผู้แต่ง

๓.๒.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง

๓.๒.๔ ลักษณะการแต่ง

๓.๒.๕ เนื้อหาโดยสังเขป

มหาวงศ์ ภาค ๑ (เล่ม ๑)

มหาวงศ์ ภาค ๒ (เล่ม ๒)

๓.๒.๖ คุณค่า

๓.๒.๗ การนำมาประยุกต์

๓.๓ ทีปวงศ์

๓.๓.๑ ความเป็นมา

๓.๓.๒ ผู้แต่ง

๓.๓.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง

๓.๓.๔ ลักษณะการแต่ง

๓.๓.๕ เนื้อหาโดยสังเขป

๓.๓.๖ คุณค่า

๓.๓.๗ การนำมาประยุกต์

๓.๔ ศาสนวงศ์

๓.๔.๑ ความเป็นมา

๓.๔.๒ ผู้แต่ง

๓.๔.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง

- ๓.๔.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๓.๔.๕ เนื้อหาโดยสังเขป
- ๓.๔.๖ คุณค่า
- ๓.๔.๗ การนำมาประยุกต์

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๔ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา : วิมุตติมรรค และ วิสุทธิมรรค

๔.๑ ความนำ

๔.๒ วิมุตติมรรค

- ๔.๒.๑ ความเป็นมา
- ๔.๒.๒ ผู้แต่ง
- ๔.๒.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๔.๒.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๔.๒.๕ เนื้อหาโดยสังเขป

๔.๓ วิสุทธิมรรค

- ๔.๓.๑ ความเป็นมา
- ๔.๓.๒ ผู้แต่ง
- ๔.๓.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๔.๓.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๔.๓.๕ เนื้อหาโดยสังเขป

วิสุทธิมรรคในสังคมไทย

๔.๔ เปรียบเทียบวิมุตติมรรคกับวิสุทธิมรรค

- ๔.๔.๑ โครงสร้าง
- ๔.๔.๒ การแต่ง
- ๔.๔.๓ ความสำคัญ

๔.๕ ความสำคัญของวิมุตติมรรคและวิสุทธิมรรค

- ๔.๕.๑ ด้านวรรณกรรมบาลี
- ๔.๕.๒ ด้านประวัติศาสตร์
- ๔.๕.๓ ด้านหลักธรรม
- ๔.๕.๔ ด้านภาษา
- ๔.๕.๕ ด้านนำมาประยุกต์เป็นแนวเจริญสติ

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๕ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา : เตภูมิกถา และ มังคลัตถทีปนี

๕.๑ ความนำ

๕.๒ เตภูมิกถา

๕.๒.๑ ความเป็นมา

๕.๒.๒ ผู้แต่ง

๕.๒.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง

๕.๒.๔ ลักษณะการแต่ง

๕.๒.๕ เนื้อหาโดยสังเขป

๕.๒.๖ คุณค่า

๕.๓ มังคลัตถทีปนี

๓.๓.๑ ความเป็นมา

๓.๓.๒ ผู้แต่ง

๓.๓.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง

๓.๓.๔ ลักษณะการแต่ง

๓.๓.๕ เนื้อหาโดยสังเขป

๓.๓.๖ คุณค่า

๓.๓.๗ การนำมาประยุกต์

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๖ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา : กาพย์มหาชาติ และ สังคีตยวงค์

๖.๑ ความนำ

๖.๒ กาพย์มหาชาติ

๖.๒.๑ ความเป็นมา

๖.๒.๒ ผู้แต่ง

๖.๒.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง

๖.๒.๔ ลักษณะการแต่ง

๖.๒.๕ เนื้อหาโดยสังเขป

๖.๒.๖ คุณค่า

๖.๒.๗ การนำมาประยุกต์

๖.๓ สังคีตยวงค์

๖.๓.๑ ความเป็นมา

๖.๓.๒ ผู้แต่ง

- ๖.๓.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๖.๓.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๖.๓.๕ เนื้อหาโดยสังเขป
- ๖.๓.๖ คุณค่า
- ๖.๒.๗ การนำมาประยุกต์

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๗ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา : พระมงคลวิเสสภค และ แก่นพุทธศาสนา

๗.๑ ความนำ

๗.๒ พระมงคลวิเสสภค

- ๗.๒.๑ ความเป็นมา
- ๗.๒.๒ ผู้แต่ง
- ๗.๒.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๗.๒.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๗.๒.๕ เนื้อหาโดยสังเขป
- ๗.๒.๖ คุณค่า
- ๗.๒.๗ การนำมาประยุกต์

๗.๓ แก่นพุทธศาสนา

- ๗.๓.๑ ความเป็นมา
- ๗.๓.๒ ผู้แต่ง
- ๗.๓.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๗.๓.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๗.๓.๕ เนื้อหาโดยสังเขป
- ๗.๓.๖ คุณค่า
- ๗.๓.๗ การนำมาประยุกต์

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๘ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา : กรรมที่ปณี และ พุทธวิทยา

๘.๑ ความนำ

๘.๒ กรรมที่ปณี

- ๘.๒.๑ ความเป็นมา

- ๘.๒.๒ ผู้แต่ง
- ๘.๒.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๘.๒.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๘.๒.๕ เนื้อหาโดยสังเขป
- ๘.๒.๖ คุณค่า
- ๘.๒.๗ การนำมาประยุกต์

๘.๓ พุทธวิทยา

- ๘.๓.๑ ความเป็นมา
- ๘.๓.๒ ผู้แต่ง
- ๘.๓.๓ แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๘.๓.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๘.๓.๕ เนื้อหาโดยสังเขป
  - พุทธวิทยา เล่ม ๑
  - พุทธวิทยาเล่ม ๒
- ๘.๓.๖ คุณค่า
- ๘.๓.๗ การนำมาประยุกต์

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

บทที่ ๙ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา : พุทธธรรม และพระไตรปิฎกฉบับสากล : วิถีธรรมจาก

พุทธปัญญา

๙.๑ ความนำ

๙.๒ พุทธธรรม

- ๙.๒.๑ ความเป็นมา
- ๙.๒.๒ ผู้แต่ง
- ๙.๒.๓. แรงจูงใจของผู้แต่ง
- ๙.๒.๔ ลักษณะการแต่ง
- ๙.๒.๕ เนื้อหาโดยสังเขป
  - ภาค ๑ มัชฌิมนธรรมเทศนา
  - ภาค ๒ มัชฌิมาปฏิปทา
  - ภาค ๓ อารยธรรมวิถี
- ๙.๒.๖ คุณค่า
  - ๑. ด้านจริยธรรม
  - ๒. ด้านเนื้อหา

๓. ด้านสังคม

๙.๒.๗ การนำมาประยุกต์

๙.๓ พระไตรปิฎกฉบับสากล : วิธีธรรมจากพุทธปัญญา

๙.๓.๑ ความเป็นมา

๙.๓.๒ แรงจูงใจของผู้แต่ง

๙.๓.๓ ลักษณะการแต่ง

๙.๓.๔ เนื้อหาโดยสังเขป

๙.๓.๕ คุณค่า

๑. ด้านศาสนา

๒. ด้านวรรณกรรม

๓. ด้านคำสอน

๙.๓.๖ การนำมาประยุกต์

สรุปท้ายบท

คำถามท้ายบท

เอกสารอ้างอิงประจำบท

เฉลยคำถามปรนัยท้ายบททั้ง ๙ บท

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

รายละเอียดของรายวิชา “วรรณกรรมพระพุทธศาสนา”

คณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาวิชา “วรรณกรรมพระพุทธศาสนา”